

Empresaris immigrants en temps de crisi econòmica

12/2012 - **Antropologia**. El grup d'investigació egolab-GRAFO, del Departament d'Antropologia Social i Cultural, ha conclòs el projecte ITINERE (Perfils d'empresariat ètnic a Espanya CSO2009-07057). Aquesta recerca pretén realitzar un estudi a partir de diferents perfils d'empresariat immigrant o ètnic a Catalunya, així com una anàlisi de les seves xarxes personals de suport als emprenedors, tant locals com transnacionals.

Aquest treball d'investigació, que ha tingut una durada de tres anys (2010- 2012), ha estat realitzat a través de dues onades d'entrevistes amb la finalitat d'analitzar l'evolució de les xarxes personals dels empresaris al llarg d'aquest temps, així com el seu abast geogràfic i la seva estructura. Les dades obtingudes han permès identificar els canvis que han sofert aquestes xarxes a causa de la crisi econòmica, així com les estratègies d'adaptació. En aquest sentit, excepte pel que fa referència a la posada en marxa del negoci, s'ha pogut constatar el caràcter local dels recursos socials dels immigrants per gestionar un negoci i el reduït nombre de contactes transnacionals existent.

Les dades analitzades s'han obtingut a partir d'un total de 37 entrevistes realitzades a empresaris immigrants establerts a diverses zones de Catalunya i d'òrgens molt diversos: Argentina, Cuba, Japó, Filipines, Índia, Marroc, Síria, Senegambia, Holanda, Xina, Perú i Mèxic. De cadascun dels testimonis s'ha recollit la xarxa personal de contactes actius, amb l'ajut del programari EgoNet. Durant una segona onada d'entrevistes, s'han recollit de nou les xarxes de 16 dels anteriors informants amb la finalitat d'observar-ne els canvis esdevinguts.

Un estudi paral·lel s'ha realitzat en l'enclau ètnic de Lloret de Mar, on s'han recollit un total de 22 entrevistes més de persones d'origen indi, complementats també amb la xarxa personal de cada individu i una enquesta de capital social. Aquesta vegada, però, els informants foren tant empresaris com empleats. Això ha permès observar les diferències existents entre uns i altres tant a nivell de patró de relacions com de mobilitat i capital social.

La recerca ha identificat un patró d'adaptació dels empresaris anomenat *mixed embeddedness* per la literatura, és a dir, un patró que presenta una forta integració amb la societat local però també amb un nucli important de co-ètnics, mentre que els empleats mostren un patró de migració circular amb la Índia, treballant a Lloret de Mar només durant la temporada turística. A més, l'anàlisi d'aquest cas d'estudi i la seva comparació amb el Raval de Barcelona, mostra com els enclaus ètnics semblen suportar millor la crisi econòmica que altres parts de la societat. En un seminari de fi de projecte, realitzat a la Sala de Graus de la Facultat de Lletres de la Universitat Autònoma de Barcelona, es van presentar les principals conclusions del projecte per part de José Luís Molina i Hugo Valenzuela. A més, el seminari va comptar amb la participació d'experts reconeguts en negocis ètnics com ara Joaquín Beltrán, Amelia Sáiz, Gary MacDonogh i Berta Güell.

El seminari va finalitzar amb un taller de transferència dels resultats obtinguts durant el projecte orientat a assessorar emprenedors/es d'aquestes característiques i amb la participació d'agents socials i assessors/es d'aquests tipus de projectes. Veure www.egolab.cat.

José Luis Molina, Hugo Valenzuela García, Judith Pampalona Tarrés, Sara Revilla Gútiez.

Departament d'Antropologia Social i Cultural